

Kvinnor och män som fondsparare 2012

Fondbolagens förening

Oktober 2012

Följande rapport grundar sig på en fondspararundersökning som på uppdrag av Fondbolagens förening har genomförts av TNS Sifo Prospera under 2012.

Undersökningens slumpurval omfattar 1 437 privatpersoner i åldrarna 18-74 år med en deklarerad inkomst.

Sammanfattning

I Sverige är fondsparandet mycket väl utbrett både bland kvinnor och bland män. När sparandet till premiepensionen exkluderas uppgår andelen fondsparare till 77 procent av kvinnorna och 75 procent av männen. Detta är en exceptionellt hög andel fondsparare sett utifrån ett internationellt perspektiv.

När det gäller inställningen till fondsparande samt hur sparandet utförs återfinns en rad skillnader mellan kvinnor och män. Den mest påtagliga skillnaden är inställningen till risk, en skillnad som också återspeglas i valet av fonder och fondtyper. Dessutom finns en markant skillnad mellan könen i hur man bedömer sin kunskap rörande privatekonomiska frågor samt hur man ser på möjligheten att själv kunna påverka sin framtida pension.

- 63 procent av männen och 46 procent av kvinnorna säger sig vara villiga att ta högre risk i syfte att få bättre avkastning. Bland kvinnorna anser 45 procent att låg risk är viktigast medan endast 30 procent av männen har den åsikten.
- Män sparar i större utsträckning än kvinnor direkt i aktier samt i aktiefonder som kännetecknas av hög risk. Av männen sparar 35 procent direkt i aktier och 41 procent i tillväxtmarknadsfonder. För kvinnorna är motsvarande andelar 21 respektive 32 procent.
- Män är mer aktiva i sitt fondsparande. De gör oftare insättningar och har en något större andel som försöker att tajma marknadsutvecklingen genom sitt sätt att fondspara.
- Kvinnor väljer oftare än män sina fonder utifrån rådgivning och rekommendationer. Kvinnor säger sig dessutom vara mer nöjda med den rådgivning de erbjudits. Även om män också främst väljer fonder utifrån rådgivning väljer de i större utsträckning än kvinnor fonder utifrån tips i tidningar och på sajter.
- Både kvinnor och män anser att information om avgifter och risknivå är mycket betydelsefullt vid val av fond. Särskiljande är dock att betydligt fler kvinnor än män värdesätter information om fondens etiska och miljömässiga hänsynstagande.
- Män upplever i större utsträckning än kvinnor att de har tillräckliga kunskaper inom privatekonomi. Dessutom anger väsentligt fler män än kvinnor att de har tillräckliga kunskaper för att kunna påverka sin framtida pension.

De huvudsakliga motiven till fondsparandet är desamma för både kvinnor och män, nämligen buffert- och pensionssparande. Gemensam är också inställningen att fonder är den bästa sparformen för sparande på lång sikt liksom för sparande till barn.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Innehåll.....	3
Andel som fondsparar.....	4
Val av sparform.....	5
Inställning till risk.....	6
Val av fondtyp.....	7
Anledning till val av fond.....	8
Ändamål med fondsparandet.....	9
Aktivitet i fondsparandet.....	9
Utvärdering.....	10
Fondsparandet via premiepensionen.....	10
Tilltro till sin privatekonomiska kunskap.....	11

Andel som fondsparar

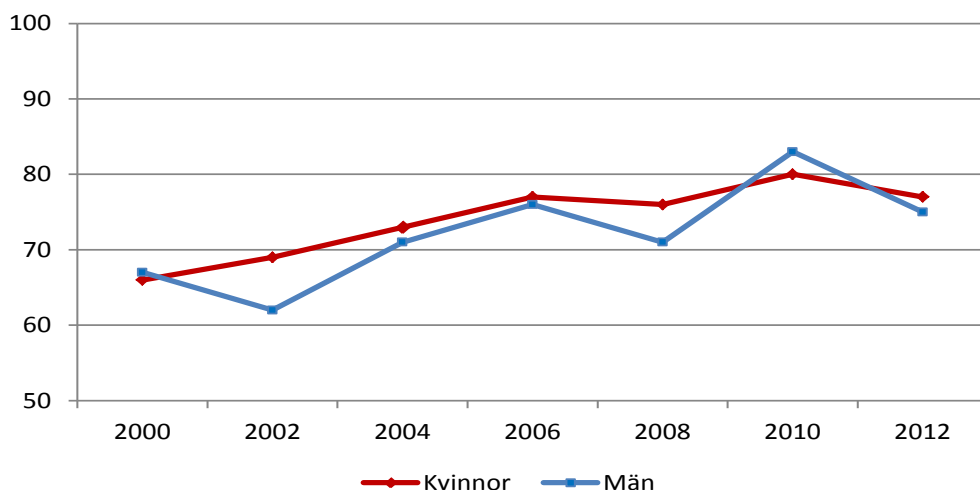
77 procent av kvinnorna och 75 procent av männen har ett fondsparande vid sidan om premiepensionen. Dessutom har drygt 60 procent av alla barn ett sparande i fonder.

I och med införandet av premiepensionssystemet är i dag så gott som alla vuxna svenskar fondsparare. Men även om sparandet via premiepensionssystemet exkluderas är fondsparandet mycket väl utbrett.

Tabell 1: Andel som sparar i fonder (%)		
	Kvinnor	Män
Fondsparare inkl. premiepension	100	100
Fondsparare exkl. premiepension	77	75
Fondsparare tjänste/avtalspension	39	43
Fondsparare privat	66	65
Direktsparande i fonder	43	45
IPS/Privat fondförsäkring, avdragsgill	32	31
Fondförsäkring, kapitalförsäkring, ej avdragsgill	12	12
Investeringsparkonto	4	3

Som en följd av finanskrisen har andelen fondsparare, både bland kvinnor och bland män, minskat sedan 2010. Andelen är dock fortfarande högre än 2008 och utgör därmed en av de högsta i världen. Av diagrammet nedan framgår att andelen fondsparare bland männen har varierat något mer än kvinnornas. Det var i första hand bland männen som andelen fondsparare ökade mellan 2008 och 2010 och det är också bland dem som den kraftigaste minskningen skett sedan dess.

Diagram 1: Andel fondsparare exkl. premiepension 2000-2012,%

Val av sparform

Fonder utgör tillsammans med traditionell pensionsförsäkring och sparkonto de vanligaste sparformerna för både kvinnor och män. Den mest påtagliga skillnaden mellan könen vad gäller val av sparform återfinns i andelen med direktägda aktier.

För männen är denna 35 procent medan kvinnornas andel endast uppgår till 21 procent. Män sparar även i större utsträckning än kvinnor genom amortering av lån.

Tabell 2: Andel med olika sparformer (%)		
	Kvinnor	Män
Traditionell pensionsförsäkring	83	84
Sparkonto	82	81
Fonder (exkl. Premiepension)	77	75
Amortering av lån	37	47
Direktägda aktier	21	35
Obligationer	13	11

På frågan om vilken sparform som anses vara bäst på lång sikt (mer än fem år) anger både kvinnor och män i störst utsträckning fonder. I likhet med vad som tidigare har angetts anser en större andel av männen att direktägda aktier är den bästa sparformen, 12 procent av männen jämfört med 4 procent av kvinnorna är av den uppfattningen.

I stället föredrar kvinnorna i högre grad än männen sparkonto för sitt långsiktiga sparande.

Tabell 3: Andel som anser att respektive sparform är bäst på lång sikt (%)		
	Kvinnor	Män
Fonder	35	38
Sparkonto	17	11
Traditionell pensionsförsäkring	12	10
Amortering av lån	8	9
Direktägda aktier	4	12
Obligationer	2	1

För sparande till barn betraktas fonder vara den i särklass bästa sparformen. En klar majoritet, 66 procent av männen och 59 procent av kvinnorna, anger att fonder är det bästa sparalternativet för detta ändamål.

Tabell 4: Andel som anser att respektive sparform är bäst för sparande till barn (%)		
	Kvinnor	Män
Fonder	59	66
Sparkonto	24	20
Annat	8	8

(Samtliga sparare med ett sparande till sina barn)

Inställning till risk

Inställningen till risk och risktagande utgör en markant skillnad mellan män och kvinnor när det gäller sparande.

Betydligt fler män är benägna att ta risker i sitt sparande. 63 procent av männen uppger att de kan tänka sig att ta högre risk i syfte att få en bättre avkastning.

För kvinnorna är motsvarande andel 46 procent, vilket dock ändå utgör en något högre andel än den som anser att låg risk är viktigast.

Tabell 5: Inställning till risk (%)		
	Kvinnor	Män
Låg risk är viktigast	45	30
Kan tänka mig högre risk för att få högre avkastning	46	63
Vet ej	9	7

(Fondsparare exkl. sparande till premiepensionen)

Val av fondtyp

Skillnaden mellan män och kvinnor avseende inställningen till risk och risktagande återspeglas också i valet av fonder och fondtyper.

Aktiefonder är visserligen den enskilt populäraste fondtypen hos båda könen, men inom kategorin återfinns tydliga skillnader i hur kvinnor respektive män sparar. Bland männen finns en större andel som sparar i de aktiefonder som generellt sett kännetecknas av hög risk. Exempelvis är skillnaden stor när det gäller sparande i tillväxtmarknadsfonder, där männen har en andel om 41 procent medan kvinnornas andel är 32 procent. Däremot sparar fler kvinnor än män i bredare, och mindre riskfyllda, aktiefondkategorier såsom globalfonder. Bland kvinnorna finns också en något större andel som sparar i blandfonder.

Anmärkningsvärt är att en mycket stor andel, främst bland kvinnorna, inte kunnat uppge vilken fondtyp de sparar i. Av de tillfrågade svarar 47 procent av kvinnorna och 29 procent av männen att de inte vet.

Tabell 6: Andel med olika fondtyper (%)		
	Kvinnor	Män
Aktiefond	79	82
Sverige	26	34
Norden	23	18
Europa/Euroland	21	21
Emerging markets (tillväxtmarknader)	32	41
Global	30	23
Branschfond	17	17
Indexfond	9	11
Blandfond	34	30
Räntefond	25	25
Hedgefond	4	3

(Fondsparare exkl. sparande till premiepensionen som uppgivit vilken/vilka fondtyper de har)

Anledning till val av fond

Informationsinhämtning

Vid val av fonder skiljer sig tillvägagångssättet för inhämtning av information mellan kvinnor och män. Kvinnor väljer oftare än män sina fonder utifrån rekommendationer från fondbolag och bank samt från bekanta, medan fler män än kvinnor fattar sina beslut utifrån tidningar, affärspress samt utifrån fondbolagens och externa aktörers hemsidor. Såväl kvinnor som män uppger dock att de främst gör sina fondval utifrån rekommendationer från personal på fondbolag eller bank, 53 procent respektive 44 procent.

Rådgivning

Omkring 40 procent av såväl kvinnorna som männen uppger att de har fått rådgivning under de senaste två åren. Av dessa är en övervägande majoritet nöjda eller mycket nöjda. Bland kvinnorna finns en större andel som säger sig vara mycket nöjda med rådgivningen. I genomsnitt ger kvinnorna betyget 3,8 på en femgradig skala, medan männens genomsnittliga betyg på rådgivningen uppgår till 3,5.

Betydelsefulla faktorer

Den information som både kvinnor och män anser vara viktigast inför ett val av fond är information om fondens avgifter samt risknivå. Utmärkande för kvinnor är att information om fondens etiska och miljömässiga hänsyn också värderas mycket högt. 46 procent av kvinnorna jämfört med 23 procent av männen anser denna information vara mycket viktig inför valet av fond.

Tabell 7: Information som anses vara "mycket viktig" inför ett val av fond (%)		
	Kvinnor	Män
Avgifter	55	51
Riskenivå	57	43
Etiska och miljömässiga hänsynstaganden	46	23
Historisk avkastning	32	29

(Fondsparare exkl. sparande till premiepensionen)

Anmärkningsvärt när det gäller informationen om fondens avgifter är att endast tre av tio fonddsparare, såväl bland kvinnorna som bland männen, känner till att förvaltningsavgiften alltid är avdragen när fondens avkastning redovisas. Detta trots att avgifter, tillsammans med fondens risknivå, alltså anges som den viktigaste informationen vid val av fonder.

Ändamål med fondsparandet

Motiven för privat fondsparande är i huvudsak desamma för kvinnor som för män, nämligen att bygga upp en buffert samt att spara till pensionen.

En något större andel av kvinnorna än av männen anger buffertsparande som ändamålet med sitt fondsparande, det gäller även för sparande till barn och barnbarn. Männen anger däremot i något högre grad att de fondsparar i syfte att erhålla bra avkastning.

Tabell 8: Ändamål med fondsparandet (%)		
	Kvinnor	Män
Som buffert	65	59
Till pensionen	45	46
Som komplement till annat sparande/riskspridning	39	36
För att få bra avkastning	33	39
Till barn/barnbarn	25	22

(Fondsparare exkl. sparande till tjänstepension och premiepensionen)

Aktivitet i fondsparandet

En majoritet både bland kvinnor och bland män anger att de sparar långsiktigt och att börsutvecklingen inte har någon egentlig inverkan på hur de fondsparar.

Trots detta tenderar männen att vara något mer aktiva än kvinnorna, de gör något oftare insättningar och sparar i regel större belopp. Dessutom är det en större andel män (18 %) än kvinnor (8 %) som uppger att de under de senaste åren försök att tajma marknadsutvecklingen genom att göra justeringar i sitt fondsparande.

Utvärdering

När det kommer till utvärdering av sitt fondinnehav har kvinnor och män det gemensamt att de främst utgår ifrån anskaffningsvärdet och den egna fondens tidigare utveckling.

Män jämför dock i högre grad än kvinnor sitt fondinnehav också med andra fonders utveckling, börsutvecklingen och rating i media.

Tabell 9: Jämförelse vid utvärdering av fonder (%)		
	Kvinnor	Män
Anskaffningsvärdet	52	51
Hur fonden gått tidigare	50	46
Andra fonders utveckling	30	38
Börsens utveckling/Generalindex	20	40
Annat relevant jämförelseindex	5	13
Sparkonto på bank	20	24
Rating i media	5	12

(Fondsparare exkl. sparande till premiepensionen)

Fondsparandet via premiepensionen

När det gäller sparandet till premiepensionen uppger hälften av spararna att de har gjort ett eget val av fonder utifrån det privata fondutbudet.

Andelen som har sitt premiepensionskapital placerat i den statliga ickevalsfonden, AP7 Såfa, uppgår både bland kvinnor och bland män till 40 procent. Av dessa anger bara var femte att detta har grundats i ett medvetet och aktivt val. Den stora majoriteten uppger att "det bara har blivit så".

Både kvinnor och män anser det vara bra att ha möjlighet att själv välja fonder till sin premiepension, 65 procent av männen och 60 procent av kvinnorna är av den uppfattningen.

Noterbart är att endast var tionde premiepensionssparare (7 % av kvinnorna och 14 % av männen) känner till att fondavgifterna inom premiepensionssystemet är rabatterade. Detta trots att rabatten i genomsnitt motsvarar mer än halva fondavgiften.

Tilltro till sin privatekonomiska kunskap och möjligheten att kunna påverka sin pension

En markant skillnad mellan kvinnor och män återfinns i hur man bedömer sin egen kunskap rörande privatekonomiska frågor samt hur man ser på möjligheten att själv kunna påverka sin framtida pension.

Bland männen anser en majoritet (54 %) att de har tillräckliga generella kunskaper inom privatekonomi och 58 procent säger sig ha tillräckliga kunskaper för att kunna påverka sin framtida pension. För kvinnor är motsvarande andelar endast 37 respektive 34 procent.

Detta faktum är dock inte något som återspeglas i den genomsnittliga avkastningen på kvinnornas respektive männens premiepensionskonton. Istället visar Pensionsmyndighetens statistik att kvinnor och män haft en precis lika hög genomsnittlig avkastning inom premiepensionssystemet.¹

För mer information om innehållet i denna rapport, kontakta:

Fredrik Hård af Segerstad, ekonom, Fondbolagens förening
fredrik.hard@fondbolagen.se
08-506 988 08

---

¹ Pensionsmyndigheten, "Premiepensionen – Pensionsspararna och pensionärerna 2011"